

DIDAKTIKA

TANTERVELMÉLET

© Rózsavölgyi Gábor

Kiadja: a KLIO Kulturális, Oktatási és Szolgáltató Bt.
második, bővített kiadás

Debrecen, 2009

Készült
a Pallas Debrecina 5. kötete,
a Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszékének szöveggyűjteménye
és Dr. Szabó László Tamás professzor úr segítségével, akinek szívességét ezúton köszönöm.

Rózsavölgyi Gábor

DIDAKTIKA
TANTERVÉLMÉLET

Egyetemi jegyzet

TARTALOMJEGYZÉK*

Előszó a jegyzethez	6. oldal
I. A tantervek kialakulásának története	7. oldal
II. Tantervi változások a XX. század végén	19. oldal
III. A Nemzeti Alaptanterv és a kerettanterv(ek)	23. oldal
IV. A kétszintű érettségi vizsga, mint a kimeneti szabályozás eszköze	35. oldal
V. Tanterv és társadalmi tervezés; főbb tantervfajták, tanterv típusok	53. oldal
VI. A tanterv-készítés alapelvei; a művelődési kánon kialakulása és változásai	60. oldal
VII. A Pedagógiai Program: a nevelési program és helyi tantervek	65. oldal
VIII. A tantervi struktúra kulcselemei: tantervi cél és tantárgyi követelmény	73. oldal
IX. A tanterv – taneszköz - módszer transzformációja	80. oldal
X. A tantervi értékelés	oldal
XI. Óratervek; tanmenet és óravázlat, mint mikrotantervek	oldal
XII. A tanórán kívüli nevelés terve	oldal
XIII. „Európai” kompetenciák és nemzeti standardok	oldal

* A jegyzet kapható a DE központi épületében található Sziget Könyvesboltban.

ELŐSZÓ A JEGYZETHEZ,

avagy a „Jó pap is hóttig tanul”-tól a „Life long learning”-ig.

A legszebb hivatások egyike a pedagógusé. Életre szóló szerelem, elkötelezettség. Ha elővesszük a pedagógiai szakirodalmat, akkor szinte teljesen mindegy, hogy melyik kor melyik gondolkodójának műve kerül a kezünkbe, az élethosszig tartó tanulás eszméjét nyakon csíphetjük benne. A „Jó pap is hóttig tanul”-tól a „Life long learning”-ig. Egész életünk tanulás. A világot igyekszünk megismerni. Minél többet sajátítunk el belőle, annál nagyobb lesz a kíváncsiságunk és a hiányérzetünk.

Milyen nagyszerű dolog az, hogy hozzásegíthetjük a különböző generációkat a korszerű tudáshoz, a tanulási technikák elsajátításához, képességek fejlesztéséhez, készségek kialakításához.

Miért kell a tantervekkel foglalkoznunk? Mi indokolja azt, hogy egy leendő tanárnak el kell mélyednie a tantervek történetében, a különböző tantervek felépítését, készítését, a művelődési filozófiát és kánont, az óraterveket illetően? A kérdés költői. Legalábbis remélem. Hiszen miért kell az építészmérnöknek tervezést tanulnia? Miért tanul tervezést a gazdasági szakember? A tervekészítés a pedagógiában is nélkülözhetetlen! Természetesen vannak előre nem tervezhető órai folyamatok, de ezekre is csak alapos tervezés (és kellő gyakorlat) útján lehet felkészülni.

A központi tantervekkel kapcsolatban ne feledjük el, hogy a magyar közoktatás közpénzeken finanszírozott tevékenység, így természetesen a 'köz' mondja meg azt is, hogy mit tanítsunk a gyermekei számára, mire neveljük őket. Ugyanakkor a központi tantervek csak a mezsgyét jelölik ki. Tartalommal a helyi tantervek töltik meg. Ezeket pedig a pedagógusok maguknak készítik. Olyan lesz, amilyet alkotnak. Nem lehet ma már felfelé mutogatni tanterv-ügyben.

Ezekkel a gondolatokkal ajánlom figyelmükbe ezt a jegyzetet, amely a szorosan vett tananyagon kívül sok-sok pedagógiai tapasztalatot is tartalmaz.

Tisztelettel: Rózsavölgyi Gábor